

תהרוג תורכי ותנוח

05/06/10

אבל בוויין לא היה טיפוש, והקצינים הבריטיים שניצחו על הפעולה בוודאי לא היו חדלי-אישים. הרי זה עתה ניצחו במלחמת-עולם.

אם אלה התנהגו בטיפשות גמורה מהתחלת הפרשה ועד סופה, הרי הייתה זאת תוצאה של יהירות, אטימות ובוז לדעת-הקהל העולמית.

אהוד ברק הוא בוויין הישראלי. גם הוא אינו טיפוש, וגם האלופים שלנו אינם כסילים. אבל הם אחראים לשרשרת של מעשי-איוולת, שקשה לרדת לעומקן. יוסי שריד קרא לחברי שביעיית השרים "שבעת האידיויטים" – ואני מוחה על כך. זהו עלבון לאידיויטים.

ההכנות למשט הזה התחילו לפני יותר משנה. מאות מסרים על כך הוחלפו באינטרנט. אני עצמי קיבלתי הרבה עשרות. לא היה שום סוד. שום דבר לא התנהל במחתרת.

היה הרבה-הרבה זמן לכל המוסדות הפוליטיים והצבאיים בארץ להתכונן לבוא הספינות. הפוליטיקאים התייעצו. החיילים התאמנו. הדיפלומטים דיווחו. קהיליית המודיעין עשתה את שלה.

כלום לא עזר. כל ההחלטות היו שגויות, מהרגע הראשון ועד הרגע הזה, ועוד היד נטויה.

הרעיון של צי הספינות כאמצעי לשבירת המצור על עזה היה חכם מאוד, כמעט גאוני. הוא הושיב את ממשלת ישראל על "קרני דילמה" – מצב שבו היא נאלצה לבחור בין כמה אפשרויות, כולן רעות מבחינתה. כל מצביא חולם להביא את יריבו למצב כזה.

האפשרויות שהיו:

(א) לתת למשט להגיע לעזה באין מפריע. מזכיר-הממשלה הציע זאת. זה אמנם היה מביא לחיסול המצור, כי אחרי משט זה היו באים משטים גדלים והולכים. אבל זה לא היה גורם לזעזוע עולמי.

(ב) לעצור את הספינות במים הטריטוריאליים, לערוך בהן חיפוש כדי לוודא שאין בהן נשק או "טרוריסטים", ולהניח להן להמשיך בדרכן. זה היה מעורר כמה מחאות בעולם, אך שומר על הפיקציה של המצור.

(ג) להשתלט עליהן בלב-ים ולהביא אותן לאשדוד, תוך הסתכנות בקרב פנים אל פנים עם הפעילים על הסיפון.

כדרך ממשלותינו מאז ומעולם, כשעמדה בפניהן הברירה בין כמה אפשרויות רעות, בחרה ממשלת-נתניהו באפשרות הגרועה ביותר.

מי שעקב בתקשורת אחרי ההכנות, ידע מראש שזה

בלב-ים, מחוץ למים הטריטוריאליים, נעצרה האוניה על-ידי ספינות חיל-הים. החיילים הסתערו עליה. מאות האנשים על הסיפון התנגדו, והחיילים השתמשו בכוח. כמה מהנוסעים נהרגו, עשרות נפצעו. האוניה הובאה לנמל, נוסעיה הוצאו ממנה בכוח. העולם ראה אותם על הרציף, גברים ונשים, צעירים וקשישים, כולם עיפים ומותשים, מובלים בזה אחר זה על-ידי החיילים המחזיקים בהם בשני הצדדים...

האוניה נקראה "אקסודוס 1947". היא יצאה מצרפת כדי לשבור את המצור הבריטי, שתפקידו היה למנוע את הגעתן של אוניות-המעפילים לארץ. אילו ניתן לאוניה להגיע לארץ, המעפילים היו יורדים לחוף, הבריטים היו שולחים אותם למחנה-המעצר בקפריסין, כפי שעשו קודם לכן. איש לא היה זוכר את הפרשה כעבור יומיים.

אבל האדם הקובע היה ארנסט בוויין, מנהיג מפלגת-העבודה, שר בריטי שחצן, גם וכוחני. הוא לא היה מוכן להניח לכמה יהודונים להכתיב לו מה לעשות. הוא החליט לבצע פעולה למען יראו וייראו. "זוהי פרובוקציה!" הוא טען – וצדק, כמובן. הרי כול המטרה של האוניה הייתה לבצע פרובוקציה, שתמשוך את עיני העולם אל המצור הבריטי.

ההמשך ידוע: הפרשה נמשכה ונמשכה, מעשה-טיפשות גרר מעשה-טיפשות, העולם כולו הזדהה עם נוסעי-האוניה. אבל בריטניה לא נכנעה ושילמה את המחיר. הוא היה גבוה מאוד.

רבים מאמינים כי פרשת "אקסודוס" היוותה את נקודת-המפנה במאבק להקמתה של מדינת-ישראל. בריטניה קרסה תחת עומס הגינוי העולמי והחליטה לוותר על המנדט. מובן שהיו הרבה סיבות כבדות-משקל להחלטה זו, אבל "אקסודוס" הייתה הקש ששבר את גב הגמל.

אינני היחיד שנזכר בשבוע בפרשה זו. האמת היא שכמעט ואי-אפשר היה שלא להיזכר בה, בייחוד למי שחי אז בארץ וחווה אותה בכל רגע.

מובן שיש הבדל כבד-משקל. אז היו שם מעפילים מניצולי השואה, עכשיו יש שם פעילי-שלום מכול העולם. אבל אז ועכשיו ראה העולם איך מתנפלים חיילים חמושים, בברוטאליות, על נוסעים חסרי-נשק, שהתנגדו במה שבא ליד, במקלות ובידיים חשופות. אז ועכשיו זה נעשה בים הפתוח – 40 ק"מ מהחוף אז, 65 ק"מ עכשיו.

בדיעבד, התנהגות הבריטים נראית כאווילית ללא גבול.

יסתיים בהרוגים ובפצועים. אינך מסתער על אונייה תורכית ומצפה שילדות קטנות וחמודות יגישו לך פרחים. התורכים אינם ידועים בעולם כאנשים הנכנעים בקלות.

בהוראה שניתנה לכוחות, ושפורסמה ברבים, הופיעו שתי המלים הגורליות "בכל מחיר". כל חייל יודע מה פירוש שתי מילים מחרידות אלה. יתר על כן, בפירוט המטרות הופיעה ההתחשבות בנוסעים רק במקום השלישי, אחרי השמירה על שלום החיילים וביצוע המשימה.

אם בנימין נתניהו, אהוד ברק, הרמטכ"ל ומפקד חיל-הים לא הביאו בחשבון שפקודתם תביא להרוגים ולפצועים, אזי ברור – גם למי שלא ראה זאת קודם – שאינם כשירים לתפקידיהם. אפשר להגיד להם רק מה שאמר אוליבר קרמוול לחברי הפרלמנט הבריטי: "למען השם, הסתלקו!"

אירוע זה מצביע שוב על אחת התופעות החמורות ביותר בחיינו: אנחנו חיים בכוונה. במין גטו פסיכולוגי, המנתק אותנו ומונע מאיתנו לראות מציאות אחרת, זאת שכל שאר העולם רואה. פסיכיאטר עלול לפסוק שזהו סימפטום של הפרעה נפשית קשה.

ההסברה הממשלתית והצה"לית מספרות סיפור פשוט: חיילינו הגיבורים, הנחושים והרגישים, אנשי העילית שבעילית, ירדו על האוניה "כדי לדבר" והותקפו על-ידי המון פרוע ואלים. הדוברים הרשמיים חזרו שוב ושוב על המילה "ליניץ".

ביום הראשון כמעט כל התקשורת הישראלית קיבלה את זה. הרי זה ברור: אנחנו, היהודים, הקורבנות. תמיד. זה חל גם על החיילים היהודים. הם אמנם מסתערים על אונייה זרה, אבל מיד הופכים לקורבנות ואין להם ברירה אלא להגן על חייהם מפני אנטישמים אלימים ומוסתים.

אי-אפשר שלא להיזכר בבדיחה היהודית הקלאסית, על האם היהודיה ברוסיה הנפרדת מבנה שגויס לצבא הצאר במלחמה נגד תורכיה. "אל תתאמץ יותר מדי," היא מפצירה בו. "תהרוג תורכי ותנוח. תהרוג עוד תורכי ותנוח שוב..."

"אבל אמא, משסע אותה הבן, מה אם התורכי יהרוג אותי?"

"אותך?" קוראת האם, "למה? מה עשית לו?"

באוזני אדם נורמאלי בעולם זה נשמע מטורף. חיילים חמושים של יחידת קומנדו מובחרת תוקפים אונייה אזרחית

בלב-ים, באישון לילה, מהים ומהאוויר – והם קורבנות?

אבל זה נכון מבחינה אחרת: הם הקורבנות של מפקדים בלתי-כשירים ושחצנים, של פוליטיקאים חסרי-אחריות ותקשורת המזונת על-ידם. ובעצם, של הציבור הישראלי: שהרי רוב רובו של הציבור הזה בחר בממשלה הזאת וגם באופוזיציה הזאת, שאינה נבדלת ממנה.

פרשת "אקסודוס" חזרה על עצמה, אבל במהופך. עכשיו אנחנו הבריטים, ועזה היא ארץ-ישראל.

באיזשהו מקום יושב אולי ליאון יוריס חדש ומתכנן עכשיו את הספר הבא שלו, "אקסודוס 2010". ואוטו פרמינג'ר חדש מתכנן את הסרט שיכבוש את העולם. פול ניומן חדש מתכנן לככב בו – הרי לא חסרים שחקנים מעולים בתורכיה.

לפני יותר מ-200 שנה הכריז תומאס ג'פרסון שכל אומה חייבת "לכבד באופן הוגן את דעת ה אנושות". מנהיגי ישראל מעולם לא קיבלו עיקרון זה. הם דבקו באמרתו של דויד בן-גוריון: "לא חשוב מה אומרים הגויים, חשוב מה עושים היהודים." אבל הוא הניח שהיהודים לא ינהגו בטיפשות.

הפיכת תורכיה לאויבת היא טיפשות. מדינה זו הייתה בעלת-בריתנו הקרובה ביותר במרחב במשך עשרות שנים, הרבה יותר מכפי שנודע ברבים. תורכיה יכלה למלא תפקיד חשוב בתיווך בין ישראל והעולם הערבי-מוסלמי, בין ישראל וסוריה, וכן, גם בין ישראל ואיראן. אפשר שהצלחנו לאחד את העם התורכי נגדנו – ויש אומרים שזהו הדבר היחידי שבו העם התורכי מאוחד עכשיו.

פרשה זו היא פרק ב' של "עופרת יצוקה". אז הקמנו נגדנו את מרבית העולם, זעזענו את ידידינו המעטים ושימחנו את אויבינו. עכשיו עשינו זאת שוב, ואולי בהצלחה עוד יותר גדולה. דעת-הקהל העולמית פונה נגדנו.

זהו תהליך איטי. הוא דומה להצטברות המים מאחורי סכר. פני המים עולים באיטיות, בשקט, והשינוי כמעט אינו מורגש. אך כאשר המים מגיעים למאסה קריטית, נפרץ הסכר ונגרם אסון גדול. אנחנו מתקרבים בהתמדה לנקודה זו.

"תהרוג תורכי ותנוח," אומרת האם בבדיחה. ממשלתנו אפילו זה לא. נראה שלא תשקוט ולא תנוח עד שתהפוך את אחרון אוהדינו בעולם לשונא.

(קטעים ממאמר זה פורסמו ב"מעריב")